

Projekty riešené ako súčasť grantov Vedeckej a edukačnej grantovej agentúry (VEGA)

Nové projekty

1. VEGA 2/0136/21 (2021-2024) Literárnohistorické, kultúrnohistorické a edičné spracovanie rukopisnej poznámkovej knihy Samuela Ferjenčíka

Cieľ projektu: Cieľom projektu je edičné, literárnohistorické a kultúrnohistorické spracovanie rukopisnej poznámkovej knihy Samuela Ferjenčíka. Edičné spracovanie bude vychádzať z kvalifikovaného prepisu rukopisu. Opierať sa bude aj o porovnanie písma rukopisu s ďalšími dokumentmi písanými rukou autora, ktoré má výskumný tím v dispozícii.

Na základe rešpektovaných textologických zásad a vlastného lingvistického výskumu rukopisu (so zreteľom na autorské jazykové špecifiká, interlingválne vzťahy, poznatky z oblasti vývinu spisovného jazyka a i.) vznikne preklad pamiatky do slovenčiny a maďarčiny, ktorý otvorí nové výskumné možnosti ďalším bádateľom. Budovanie textovo-kritického aparátu bude predstavovať komplexnú bádateľskú aktivitu, zahŕňajúcu riešenie množstva problémov textologickej (datácia textu, určenie jeho súvisu s inými pamiatkami...), historickej, lingvistickej a i. povahy. Samostatnú kapitolu textologického bádania bude predstavovať identifikácia a ďalší výskum vydaných fragmentov rukopisu (česká verzia jedného z nich bola publikovaná v zborníku Hlasové o potrebe jednoty spisovného jazyka pro Čechy, Moravy a Slováky, otvárajú sa aj možné zhody a súvisy s kázňovou i spisovou tvorbou autora). Literárnohistorický výskum sa sústreďí na umelecké stránky tohto prozaického textu, na jeho interpretáciu, obraznosť, estetické kvality, obsah a ideové poslanstvo. Všímať si bude súvisiace kultúrnohistorické, náboženské, filozofické a i. kontexty s osobitným zameraním na ukotvenosť tejto pamiatky v dobovom kultúrnom živote, ako aj na jej súvis s literárnou produkciou autora a jeho spolupútnikov.

Vedúci riešiteľského tímu: Mgr. Martin Braxatoris, PhD (Ústav slovenskej literatúry SAV)

Zodpovedný riešiteľ projektu na UJS: Braxatorisová Anita, Mgr., PhD.

Spoluriešitelia: Dr. habil. László V. Szabó, PhD.

Doba trvania projektu: 2020-2024

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko s prideleným rozpočtom.

Pokračujúce projekty

2. VEGA 1/0083/20 (2020-2023) Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku v rokoch socializmu (1948–1989)

Cieľ projektu: Súčasný projekt je organickým pokračovaním projektu realizovaného výskumným teamom Univerzity J. Selyeho v rokoch 2016–2019 (Vega 1/0528/16, názov projektu: Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku v rokoch 1919–1952), a jeho cieľom je spracovanie dejín reformovanej cirkvi na Slovensku v rokoch socializmu. Podobne ako predchádzajúci projekt (v rámci ktorého sme v siedmich archívoch Slovenska, Česka a Maďarska zdigitalizovali a spracovali približne 58 000 strán archiválií týkajúcich sa reformovanej cirkvi), aj súčasný projekt stavia za svoj základný cieľ odkrytie, zdigitalizovanie a zosystematizovanie základných prameňov k danej téme.

Paralelne s tým chceme spracovať a publikovať niektoré čiastkové témy z oblasti organizačnej štruktúry Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, demografiu kalvínov, vzájomný vzťah štátnej moci a cirkvi počas socializmu, vnútorný zápas medzi slovenskými cirkevnými zbormi a vedením reformovanej cirkvi, ako aj životné dráhy niektorých významných činiteľov cirkvi.

Zodpovedný riešiteľ projektu: Simon Attila, Dr. habil, PhD.

Spoluriešitelia: Somogyi Alfréd, PhD. ThDr., Ďurdík Ladislav, PhD., Vajda Barnabás, Dr. habil PhD., Lévai Attila, Mgr. PhD., Popély Árpád, Dr. habil PhD., Szarka László, Doc. PhD., Tömösközi Ferenc, Mgr. PhD., József Liszka, Dr. habil PhD., PhD.

Doba trvania projektu: 2020-2023

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko s prideleným rozpočtom.

3. VEGA 1/0163/19, (2019 – 2021) Rôzne podoby slobody v totálnom štáte – politický život, náboženstvo, turizmus a média v (Česko)Slovensku, Maďarsku a Východnej Európe 1938–1968.

Cieľ projektu: V centre predloženého projektu stojí výskum vybraných historických aspektov totalitných štátov, a konceptualizácia „slobody“ ako možnosti voľného vyjadrenia politického postoja a súkromného presvedčenia v geografickom kontexte (Česko)Slovenska, Maďarska a Východnej Európy, a v časovom kontexte od tridsiatych rokov 20. storočia do roku 1968.

Zodpovedný riešiteľ projektu: Dr. habil. Vajda Barnabás, PhD.

Spoluriešitelia: dr. habil. Attila Simon, PhD., dr. habil. Popély Árpád, PhD.

Doba trvania projektu: 2019-2021

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko s prideleným rozpočtom.

4. VEGA 1/0663/19 (2019 – 2021) Analýza prírodovedného a matematického vzdelávania na stredných školách a inovácia obsahu odborových didaktík

Cieľ projektu: Projekt má za cieľ v rámci porovnávacieho empirického výskumu a za pomoci kvalitatívnych a kvantitatívnych metodík výskumu skúmať postavenie výučby prírodovedných predmetov a matematiky na stredných školách s vyučovacím jazykom maďarským na Slovensku, ďalej v Nitrianskom samosprávnom kraji a jednej župy (Komárom-Esztergom Megye) v Maďarsku. Vo výskume sa plánujeme venovať skúmaniu úrovne prírodovedného a matematického myslenia študentov, ťažkostiam porozumenia prírodovedných pojmov, jednotlivým oblastiam problémového vyučovania so zreteľom na myšlienkové procesy pri riešení problémov, ďalej prírodovednej atitúde študentov, vzťahovému vývoju študentov k jednotlivým prírodovedným predmetom a tento proces ovplyvňujúcim faktorom. V procese skúmania týchto faktorov ovplyvňujúcich prírodovedné postoje študentov sa budeme venovať aj mapovaniu sociálneho prostredia, okruhu záujmov študentov a metodike výučby jednotlivých predmetov v danom školskom zariadení.

Zodpovedný riešiteľ projektu: Prof. Dr. Tóth Péter, PhD.

Spoluriešiteľ: Dr. habil. PaedDr. Juhász György, PhD., Mgr. Katarína Szarka, PhD., RNDr. Eva Tóthová Tarová, PhD.

Doba trvania projektu: 2019-2021

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko s prideleným rozpočtom.

5. VEGA 1/0117/19 (2019 – 2021) Postavenie, identita, vzdelávanie menšín – spoločenské sebarealizačné stratégie maďarskej menšiny na Slovensku

Cieľ projektu: Cieľom projektu je skúmanie identity jedinca (budúcich učiteľov, učiteľov a žiakov) v spoločenskom kontexte, vo vzťahu k socio-ekonomickému prostrediu, formovaniu stereotypov, sieti spoločenských vzťahov a paralelná identifikácia špecifických prvkov menšinového školského

vzdelávacieho priestoru. Projekt má výskumný charakter. Inovatívnou metódou riešenia výskumu je metóda mikrohistorického výskumu, ktorú budeme realizovať prostredníctvom metódy orálnej histórie a projektívnych metód (metódou pojmového mapovania a slovných asociácií). Využijeme aj dotazníkovú metódu na zistenie a meranie prvkov odbornej, osobnej a národnej identity respondentov.

Zodpovedný riešiteľ projektu: Prof. Dr. András Németh, DSc.

Spoluriešitelia: Prof. Dr. Béla István Pukánszki, DSc. Prof. Dr. Tóth Péter, PhD., Dr. habil. PaedDr. Kinga Horváth, PhD., Dr. habil. Ing. István Szőköl, PhD., PaedDr. Terézia Strédl, PhD.

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko s prideleným rozpočtom.

6. VEGA č. 1/0461/19; (2019-2022) Asociácia molekulárnogenetických a biochemických markerov vo vzťahu k hodnoteniu kostnej minerálnej denzity u rómskych a nerómskych postmenopauzálnych žien

Cieľ projektu: Cieľom tohto projektu je určiť vzťah medzi kostnou minerálnou denzitou (BMD) a vybranými biochemickými, klinickými, molekulárno-genetickými markermi a etnickými aspektmi u postmenopauzálnych žien. Najnovšie vedecké štúdie predpokladajú, že rozdiely v hodnotách BMD medzi etnickými skupinami by mohli byť ovplyvnené genetickými a environmentálnymi faktormi alebo ich interakciami. Analýzami biochemických parametrov (OC, CTx, PINP, PTH, CT, Ca, P, VITD-T), SNP polymorfizmov CER1 génu (rs17289263, rs74434454), LRP5 génu (rs599083, rs634008), PRDM16 génu (rs12409277) a SLC25A24 génu (rs547364, rs519129) a poukázať na rozdiely medzi rómskou a nerómskou populáciou žien. Chceme potvrdiť alebo vyvrátiť výsledky vedeckých štúdií, ktoré predpokladajú, že uvedené SNP polymorfizmy súvisia s nízkou hodnotou BMD a zvýšeným rizikom zlomeniny, so skorším vekom nástupu menopauzy, s nižšími hodnotami osteoformačných markerov, vyššími koncentraciami osteoresorpčných markerov a hormónov PTH a CT.

Zodpovedný riešiteľ projektu: Mydlárová Blaščáková Marta, RNDr. PhD. (Fakulta humanitných a prírodných vied PU)

Spoluriešiteľ za UJS: Dr. habil. PaedDr. Melinda Nagy, PhD.

PF UJS ako spoluriešiteľské pracovisko bez rozpočtu.